



ГОДИНА III.

БРОЈ 16.

НЕДЕЉНИ ЛИСТ

ЗА ЦРКВЕНО-ПРОСВЕТНЕ И АУТОНОМНЕ ПОТРЕБЕ СРПСКЕ ПРАВОСЛАВНЕ МИТРОПОЛИЈЕ КАРЛОВАЧКЕ.
СА БЛАГОСЛОВОМ СВЕТОГ СИНОДА.

Власник: СРПСКИ ПАТРИЈАРХ ГЕОРГИЈЕ. — Уредници: СЕРГИЈЕ ШАКРАК-НИНИЋ и САВА ПЕТРОВИЋ.

У НОВОМ САДУ 18. АПРИЛА 1893.

ЗВАНИЧНИ ДЕО.

С. бр. 342. ех. 1892.

НАЈПОНИЗНИЈА ПРЕДСТАВКА СРПСКОГ ПРАВОСЛАВНОГ НАРОДНО-ЦРКВЕНОГ САБОРА

ЊЕГОВОМ ЦАРСКОМ И АПОСТОЛСКО-КРАЉЕВСКОМ ВЕЛИЧАНСТВУ

ФРАНЦУ ЈОСИФУ I.

КОЈОМ МОЛИ ЗА ПРЕВИШЊУ ПОТВРДУ: „УРЕДБЕ О ИСТОЧНО-ПРАВОСЛАВНИМ СРПСКИМ ШКОЛАМА И ЗАВОДИМА“.

Ваше царско и апостолско краљевско Величанство!

Господару Наш Најмилостивији!

Верно-одани српски православни народно-црквени сабор, саставши се по милостивој дозволи Вашег царског и апостолско-краљевског Величанства, да продужи своја саветовања око уређења своје цркве, школе и на исте односећих се заклада — сматрао је за једну од својих најпречих дужности: да обзиром, с једне стране на духовне потребе српског православнога народа и околности његовога живота, а с друге стране обзиром на међувремени развитак наставног законодавства краљевине Угарске и краљевина Хрватске, Славоније и Далмације приступи ревизији и допуни своје уредбе за српске народне школе, даље уредбе за више девојачке школе — потврђене најмилостивијим решењима Вашег царског и апостолско-краљевског Величанства од 6.

априла и 2. јула 1872., као и ревизији оних уредаба верно-оданог сабора овога од год. 1864—65, садржаних у III. одсеку превишег отписа Вашег царског и апостолско-краљевског Величанства од 10. августа 1868.

При ревизији поменутих уредаба и одредаба имао је овај верно-одани сабор строго пред очима одредбе угарског XXXVIII. зак. чл. од год. 1868. о јавној настави у народним школама и закона од 31. октобра 1888. год. о уређењу пучке наставе и образовања пучких учитеља у краљевинама Хрватској и Славонији — а при допуни истих уредаба управљао се по одредбама XXX. зак. чл. 1883 год. угарског о средњим школама, и напоскон XV. зак. чл. 1891. год. о забавиштима.

Успех свога саветовања око уређења наставних одношаја, за које је овај верно-одани сабор законито надлежан, изложен је у под /. привијеној „Уредби о источно-православним автономним српским школама и заводима“, која обухвата у првome делу своме уређење забавишта, народних школа, виших девојачких школа и учитељских школа, а у другом делу уређује одношај овога верно-оданог сабора према великим гимназијама карловачкој и новосадској, којима рукују дотични патронати њихови и напоскон према богословском училишту карловачкоме, које од постанка свог стоји под управом и надзором архијерејскога синода српске митрополије.

Уредбу ову усуђује се најпонижније потписани верно-одани сабор да положи на подножје прејаснога престола Вашег царског и апостолско-краљевског Величанства с том препокорном молбом: да би Ваше Величанство благоизволело исту уредбу пре-милоствиво одобрити.

Ваше царско и краљевско апостолско Величанство!

Најмилоствији Господару Наш!

У „општим одредбама“ предложене уредбе, пошав верно-одани сабор овај са становишта тога: да му на темељу народно-црквене автономije, зајемчене српском православноме народу државним и земаљским законима, припада право и дужност, да доноси сходне уредбе за уређење српских православних школа и просветних завода у области српске митрополије — ставио је свима тима школама и заводима у задатак: да у духу православне вере и српске народности, а помоћу науке образују ученике и ученице, питомце и питомице своје за честите људе и ваљане грађане отаџбине.

Одредивши, да је у свима тима школама и заводима наставни језик српски са ћирилским словима, означио је верно-одани сабор овај и изворе, из којих ће се школе те и заводи издржавати; поверио је митрополијскоме школскоме савету, да исти, као врховна автономна управа истих школа и завода, прописује им наставне основе, да издаје и одобрава све потребне књиге и учевна средства, да се стара да се за школе и заводе те подигну целисходне зграде, и ставио је онеме, који те школе и заводе подижу, у строгу дужност: да исте снабду свом нужном опремом и учевним средствима, како би се могла у истима настава у прописано време редовно обдржавати и успех исте концем сваке школске године констатовати. (§. 1—10.)

Како је од године 1872. па до данас у појединим српским православним црквеним општинама подигнуто, које од општина самих, које пак од појединих добротворних задруга православних Српкиња више дечијих забавишта, то је ваљало одношаје истих у интересу успешнога деловања њиховога уредити.

При уређењу ових одношаја прилагодио је верно-одани сабор овај одредбе уредбе ове (од §. 11—38) у погледу цели, којој имају да служе ова дечија забавишта, у погледу дужности родитеља, који дају децу своју у ова забавишта, у погледу црквених општина, које подижу и издржавају ова забавишта и напоскон у погледу стручнога образовања, рада и наплате забавиља — у свему овоодносним одредбама угар. XV. зак. чланка од год. 1891. о забавиштима, постаравши се уједно прелазним опреде-

ствима: да се забавишта, која већ постоје, према овој одредби преустроје и забавиље, које ова уредба затече као неспособљене у служби, да могу себи нужно стручно оспособљење у одређеном року прибавити.

У глави II-ој ове најпонижније поднесене школске уредбе, уредио је верно-одани сабор овај све одношаје српских автономних народних школа.

Да би наине чланови појединих српских православних општина могли одговарати оним прописима угарског XXXIII. закон. чл. од 1868. и прописима хрватског земаљ. закона од 31. октобра 1888. год. о уређењу пучке наставе, који се прописи односе на вршење опште дужности обавезне наставе, састарано је одредбама овога поглавља уредбе: да црквене општине подижу потребан број школа, да исте својим средствима, потпором месних политичких општина издржавају, опстанак ових својих школа оснивањем општинског школског фонда трајно обезбеде, да на исте школе пристављају довољан број оспособљених учитеља и учитељица, и да настоје, по своме школском одбору, да се сва за школу способна деца у исту и упишу.

При општој тежњи, да се материјално стање народних учитеља побољша и тиме што већи број способних учитеља за вољно и одушевљено вршење овога велеважнога звања добије, и непрекидност службовања учитељског у једноме месту обезбеди, предузео је верно-одани сабор овај повишење учитељске дотације завођењем петогодишњег доплатака, нарочите наплате за црквено појање, ујемчио је учитељима накнаду сеобног трошка, потпору за време болести, а издавањем посмртног квартала и прву помоћ њиховим породицама у случају смрти.

Исто је тако јасније одређен и начин како се учитељи бирају и пристављају, ујемчена им је сталност у службовању с тим, што се из службе своје могу отпустити услед тешких престапа и само правилно донесеном пресудом предпостављеног им епархијског школског одбора, одобренем митрополијским школским саветом.

Но све ове жртве које приносе црквене општине на оснивање, издржавање, опрему својих школа, и на дотацију учитеља, остале би без жељена успеха, ако се не би донеле биле у уредби овој и такове одредбе, којима се смера, да се ујемчи уредно похађање школе и одређују се уједно и осетљиве казне за оне родитеље, који пренебрегавају законом прописану дужност, да своју способну и здраву децу шиљу уредно у школу ради дневне и повторне наставе им.

Исто је тако овај верно-одани сабор прописао у овоме поглављу школске уредбе обим и трајање те дневне и повторне наставе и оспособљење оних стручних лица, која ту наставу врше.

Многогодишње искуство показало је: да је нужно, да се учитељи и учитељице када сврше учитељску школу, подвргну само теоретичкоме испиту, да после овога испита делују у својим звањима две године дана само у привременом својству, и тек, када се довољно извеште у практичном раду у народној школи, да онда полагају практички учитељски испит, и тек после тога, када и тај испит успешно положи, да се поставе за сталне учитеље и учитељице.

Па и после свега тога нужно је и сталним учитељима да се у струци својој све то више усавршују, што се мислило, да ће се најбоље постићи тиме, ако се црквеним општинама стави у дужност, да крај сваке школе установе школске књижице, да за исте набављају за учитеље им нужне стручне књиге и листове а учитељима наложи, да редовно походе општинске, протопопијатске и епархијске учитељске зборове, на којима ће се расправљати и дидактично-педагошка питања.

У овоме делу уредбе наређено је и то: да се учитељи могу бавити другим узгредним пословима само са дозволом своје надлежне епархијске власти, учињени су

одговорнима за успех и напредовање својих ученика и ученица у васпитању и науци, одређене су и њихове дужности, које као вероисповедни учитељи имају према својој цркви, а поверено је митрополијском школском савету, да пропише службена правила о вршењу учитељске дужности у школи и цркви. (§§ 39—100). (Свршиће се.)

НЕЗВАНИЧНИ ДЕО.

СРПСКО-ПРАВОСЛАВНО ПЈЕНИЈЕ КАРЛОВАЧКО.

(Наставак.)

Век, у коме ми живимо, горди се и дичи е мноштвом изванредних и правих мајстора у црквеном пјенију, а лепота и силне гране црквеног пјенија као да су баш кулминирале у ери Стратимировићевој. Као најбољи црквени појци из те ере спомињу се особито: *Ава Димитрије Крестић*, бивши архимандрит крушедолски, и *Дионисије Чушић*, бивши игуман беоцински. Тешко је то одлучити, јер то ни сами познаваоци ове двојице не знају, који је од те двојице српских слаткопеваца био бољи и савршенији. За обојицу може се рећи, да су поред — што но реч — изредног свог „јестества“ — поред лепог и умиљатог гласа и поред богатог знања црквеног пјенија, имали и композиторског дара, јер они, и ако су перфектно и савршено научили од својих учитеља црквено пјеније, нису се само тим задовољавали, него су га још сваки на свој калуп и по свом особитом начину удешавали и дотеривали.

Ја ћу овде у кратким потезима привести нешто, што ми је познато из њихова живота, па шат се из тих цртица буде могло судити, који је од њих двојице био бољи и савршенији појац. Почећу с Крестићем, јер је он и по годинама и по достојанству био старији од Чушића.

Димитрије Крестић (како се звао пре калуђерства, не знам) родио се у Пригу, тамо негде око 1762. године. У 12.—13. години својој оде он у манастир Крушедол, да се ту спрема за калуђерски чин. Неки старац по имену Теофан, бивши ту тада духовником, узме младога Крестића себи за ђака и послужника, па опазивши у њему особити дар и вољу за црквено пјеније, пошаље га око 1776.—1777. године неком грчком „даскалу“ у Бановце, који је био на гласу појац и зналац разновременога грчкога пје-

нија, да код овога научи грчко пјеније. Крестић је с највећом пажњом слушао даскалово пјеније и научио од њега: Херувимску песму на свих 8 гласова, све прмосе, причасне, Василијеву службу, тон-деспотин и многе друге ствари, а у самом Крушедолу, где је тада неговано славенско црквено пјеније тако звано „старо“, које је такође дивно било, јамачно је научио цело то старо пјеније, јер свештеници, који га познаваху лично, веле, да је у прете знао све велике сједалне, *Гласз Господенъ* и остало мало и велико пјеније. Неки опет стари, још данас живи свештеници из Срема веле за Крестића, да је он и од неког Грка, који је живио у Мишковици, учио појати, те је он то пјеније доцније својим индивидуалним модулацијама дотерао. О овом ми додуше ништа не прича још данас живи Крестићев ђак — игуман раковачки, отац Спиридон.

Митрополит Стеван Стратимировић (од 1790 до 1836.) као што се зна, био је врло велики љубитељ у опште црквеног благољепија а на по се црквеног пјенија. Крестић пак био је с почетка прост јеромонах, али Стратимировић не гледећи на то, заљубив се у његов леп и умиљат глас, а при том високо га ценећи као вештака у црквеном пјенију, произведе га од проста калуђера на степен архимандрита и даде му у настојатељство његов постриг — богати тада као и данас — манастир Крушедол*). Крестић је Стратимировића преживео, па је био обљубљен и особито одликован и од Стратими-

*) Судићи по овом високом одликовању Крестићеву од стране митрополита Стратимировића, моје би немеродавно мишљење било, да је Крестић био вренији појац од Чушића, јер Чушић, и ако је имао 6 гимн. разреда и богословију, чега Крестић није имао, не удостоји се те части, да постане архимандритом.

ровићевог наследника митрополита Стевана Станковића. Од Крестића научише готово сви крушедолски калуђери грчко пјеније и оно се свуд широм и по селима и по варошима и по манастирима појало све до год. 1840., када је оно тако рећи искључиво српским односно славенским замењено. Од тадањег грчког пјенија сада се на архијерејским службама поје само „Херувика“ 5. гласа и „тон десподин“, а оно друго лепо пјеније Крестићево тешко да ко данас и зна осим старца — игумана раковачког оца *Спиридона* и неког *Симе Остојића*, сенатора у Баји, који је са о. Спиридоном у младим годинама заједно учио од Крестића. Штета велика! Крестић је умрло 11. марта 1843. год., кад је био 81. годину живота навршио. У Иригу још живи синовац пок. архимандрита Крестића, *Васа*, за кога ми веле, да је вешт појац; но да ли је он научио и сачувао старчево оригинално „пјкније“ не знам.

Други вештак у црквеном пјенију у тој славној ери Стратимировићевој бијаше *Дионисије Чушић* (не знам, како се звао до калуђерства). По казивању Бољарићевом Чушић се родио у Сент-Андреји 6. септембра 1775., постригао се у манастиру Грабовцу 1793. г. — рукоположен за јерејског 1794. а за јеромонаха 1795. г. Дошавши у Карловце 1797. свршио је богословију и 6 гимназијских разреда (приватно); 1812. г. постаде игуманом манастира Јаска у Срему, а 1824. манастира Беочина такођер у Срему, где је 1845. г. у 70. години живота умрло. Жао ми је, што због оскудице доказа не могу ништа поуздано рећи, од кога је Чушић пјеније научио. О том ништа не спомиње ни Бољарић. Но један мој друг из богословије вели ми, да је Чушић такођер учио од некога Грка, кога и Доситије спомиње. Немам при руци свих Доситијевих дела, а нисам сва ни прочитао, па не знам, где он о том Грку спомиње. Али одлучно бих смео рећи, да Чушић није из Грабовца већ као изредан појац у год. 1797. у Карловце до-

шао. Биће свакако близу истини, да је и Чушић од истих „даскала“ пјеније учио, од којих и Крестић; или, ако још неће бити оправдана сумња о. игумана Спиридона, да је и он (Чушић) међу осталима учио од Крестића. То је савим и могуће а и природно, јер је Крестић већ до доласка Чушићевог у Карловце морао — што но реч — „печен“ појац бити, док је већ 1776.—7. године, кад се Чушић тек родио, почео — како напред споменуемо — учити грчко пјеније у даскала бановачкога. Неки чак тако далеко иду па веле, да је Крестић од Чушића пјеније учио! Но ово тврдити значи, истини у очи пљувати. Чушић је ваљда истом тамо негде око 1800. године (ако није и доцније) почео предавати у богословији пјеније, (јер је бар до тог времена морао учити гимназију и богословију), а тада је Крестић био већ у велико савршен и зрео човек од својих 38 година, те ако већ дотле није знао и умео савршено појати, тада му је зацело већ касно било од Чушића учити! Сви су дакле изгледни, да је Чушић од Крестића учио, а не обратно. А ако је тако, онда пада и она тврдња уваженог госп. Бољарића, као да је Чушић утемељитељ данашњег карловачког пјенија. Кад би већ могло бити говора о каквом стварању и утемељивању црквеног пјенија у то доба, онда би понајпре Крестић заслужио име утемељитеља и створитеља цркв. пјенија. Чушићу нико не пориче уметност и вештину у пјенију. Али Чушић није никако могао бити творцем његовим, него је он као први учитељ пјенија завео једнообразије у пјенију у карловачкој богословији, те је тиме допринео, да је пјеније кроз његове ђаке — тадање богослове — а потоње свештенике у народ распрострањено и посвуда једнообразно појано. У томе је, рекао бих ја, Чушић заслужио, да му се поклонимо!

Оволико ево знадох ја и написах о тој двојници правих вештака у пјенију.

(Свршиће се.)

ПОСЛЕ САБОРА.

(Наставак.)

Друга спорна тачка између већине сабора и опозиције, беше и остаје: избор пароха.

Избор пароха обележио је др. Полит „као једно кардинално питање наше народно-црквене

автономије“, а др. Вучетић заједно с њим као „начелно питање“; дочим га је барон Јован Живковић уврстио у ред споредних питања, у којему, било оно „на овај или на онај начин“ ре-

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

шено, не ће лежати *crimen laesae majestatis* ни наше автономije, а ни цркве.

Као што смо и до сад објективно судили о мислима дра Вучетића и о њима само сушту истину изрицали, — без обзира да л' ће то г. дра Вучетића „врећати“ и да л' ће се он на то „расрдити“, — тако ћемо и сад рећи, да је др. Вучетић уз дра Полита најбоље обележио питање избора пароха, означив га као питање — начелно.

Јесте, то је начелно питање, и као таково једино се и може правилно решити и регулисати. Др. Вучетић је могао то решење и наћи, само да је хтео начело тога питања просуђивати по учењу и основном устројству црквеном; само да је бар из оних својих речи: „да је јерархија односно епископат одговоран за то, да буду свештеници добри и способни“, хтео извући логичне конзеквенције.

Он није учинио то, него је „право“ епископа (које он мисли да тек треба дати епископима!) над свештеницима и располагања с њима у цркви, дозволио и признао само до њиховог „проглашења за достојне“, до једногодишњег њиховог службовања и положеног стечајног испита.

Па је рекао: „Кога, дакле, епископ прими у свештенички чин, и за тим га и при стечајном испиту за способна нађе, за тога се с пуним правом може рећи, да га је епископ са сваке стране (?) лично довољно опробао, те да га онда може пустити у народ, и за то онда никако није нужна још и тројна кандидација, јер није ничим (!) оправдана“.

Боље рећи: неоправданост кандидације није ничим доказана. А ево зашто није.

Теорија дра Вучетића у питању избора пароха погрешна је и у начелу и у мотивацији својој.

У начелу за то, јер поткресава право епископа, које се, према каноничном учењу и епископалном карактеру и устројству наше цркве поткресавати не може.

У мотивацији је теорија дра Вучетића погрешна за то, јер достојност примања и ступања у клир, једногодишње службовање администратора парохије, капелана, ђакона и вероучитеља, као и положени стечајни испит не мора бити, као што и не бива увек довољна квалификација и за парохијску службу, па још и за свако место у епархији и целој митрополији.

Учење и основно устројство црквено је тако јасно и категорично баш у питању постављања свештеника у цркви, да се оно ни оспорити, а ни мењати не може и не сме.

„Свака духовна служба у зависности је од епископа, нити ико може обавити неку службу без његовог надзора“.¹⁾

„Епископ је намјесник Христов у својој епархији. Као врховни поглавар своје цркве и као једини, који је за њу одговоран пред Богом, он је сам и врховни управитељ и врховни судија у својој епархији, нити може бити каквога правнога тијела у тој епархији, које би имало право да управља или суди, независно од епископа или противу воље његове“.²⁾

„Главни и одлучни глас у постављању пароха мора припадати врховноме носиоцу епархијске власти, на име, епископу“.³⁾

„По каноничким наредбама православне цркве, врховно право при постављању пароха припада епархијском епископу“.⁴⁾

Све ово приведено и написано оснива се на историји Христове православне цркве, од првога до данашњег њезинога дана. Оснива се на учењу васионских и помесних сабора њезиних и на учењу св. апостола и св. отаца црквених, од којих је прота Мане Грбић и у сабору прочитао једнога речи, а на име из посланице св. Киријана, по којима такођер: „Без епископа нико ништа што се цркве тиче не може чинити“.

То је, дакле, учење наше св. православне Христове цркве. То учење није властан нико мењати; томе се учењу мора сваки члан те цркве повиновати. На томе учењу оснива се право епископа при постављању на „духовне службе“ у цркви; на томе учењу оснива се и „кандидација“ при избору пароха. По томе учењу право на ту кандидацију — била она у ма којем облику — не може нико оспорити епископу, јер по томе учењу епископ има право да изриче α и ω у процењивању и при намештању свога свештеника, ма на коју службу у његовој епархији.

Са стечајним испитом добија дотичник само формалну квалификацију за пароха, односно стиче право да потражује парохију — и ништа ви-

1) Правосл. цркв. право, дра Милаша стр. 348.

2) Ibid. стр. 358.

3) Ibid. стр. 370.

4) Ibid. стр. 371.

ше. Јер, кад би сведоџба о положеном стечајном испиту била једини услов за постављање пароха, и кад би тај једини услов био довољан да се потраживач парохије мора припустити к' избору, па баш сваком за који се пријави, то би значило ни мање ни више, него: сведоџбом стечајног испита анулирати право епископа у цркви, без којег би права епископска власт постала шимера, а епископов положај и значај у цркви — „почастан.“

И после примања у свештенство, и после једногодишњег, или ма коликог, администровања и капеланисања, и после положеног стечајног испита, може дотичник ипак бити невалификован за парохију у опште, или за парохију баш ону, на коју је компетовао. Јер, осим постигнутог већ чина свештеничког и осим квалификације исписане у сведоџби стечајног испита, и после нековременог службовања у цркви, па баш и после положеног стечајног испита могу да се појаве друга критерија и препреке, које дотичника не чине способним и сходним за пароха или за извесно место. То се порећи не може.

А кад је тако, ко је у том случају позван, надлежан и властан, да просуди та критерија, да оцени те препреке боље од консисторije и епископа? А ко је кадар и непристрасније да то учини? Зар парохијани? А не епископ, по својој спреми и искуству, по узвишености свога положаја и заклетви Богу и канонима?! А не консисторija, коју је народ баш изабрао и поставио као духовну власт у цркви са поверењем у њу и уверењем о њеној способности за оцену, непристрасну оцену свега што у њезин делокруг спада?!

Ако се у агресивној политици против јерархичке превласти у цркви, која по нашем мишљењу постоји и која ће увек и постојати, док год се наша црква не крене са свога божанскога и православнога темеља, ако се, велимо, у просуђивању свега тога може дати парохијанима већа способност и у њима гледати већа гаранција него у епископу и консисторiji, онда би још јуначније, још слободумније, још напредније према извесним доктринама било рећи: не требају нам епископи, а парохе и свештенике (или како би се онда они већ звали) декретирати закључком и декретом општинских ску-

пштина. И то би онда бар разумели шта значи, томе би бар био смер отворен и јасан.

Али глорификовати цркву, на уснама увек носити православље и увек га истицати као палатум српске народности, а епископима својим одрицати право власти, па и моралну квалификацију у пресуђивању компетената за парохије, — то не разумемо шта је. Или је можда то оно „народносно — православље“, о ком је говорио и барон Живковић, по којем је опозиција наша а никако сви „Срби“, као што он мисли, „више народносно — него религиозно православно“?! Тако ће и бити.

Опозиција наша није религиозно-православна, него само народносно-православна. Ње се не тиче учење православља и православне цркве, ње се не тиче божанственост установе црквене и дужност респектовања те божанствености и на тој божанствености условљене непроменљивости њене. Ње као да се не тиче задатак и цел црквена и религиозно-наравствени развитак нашег народа. Само нек емо по имену православни. Ето, то је „једино на потребу“ нама Србима, а да останемо Срби. А какви ћемо ми иначе бити и како ће иначе у цркви нашој бити, на то се „јаче развијена политичка свест“ опозиције не обзира, или бар не води довољно рачуна о томе, докле то име православно без самога православља трајати може, и да ли нас не ће то народносно православље удаљити од религиозно-верског православлa са свима последицама тога удаљавања, које ће, по нашем мишљењу, резултовати напоследку у губитку и самог имена православног.

Име православно, без срца, душе и свести православне, то је, да се послужимо речима Христовим, „окречен гроб“. То је фраза, то је — љуска без језгре. Политика народносног православлa, без религиозно-верског, и довела нас је за ових 25 година у лавиринат, у којем је, по признању самог барона Живковића, „врло тешко паметан бити; паметан, те пронаћи правац, којим би се дало из тога лавиринта на чистац изаћи“.

Политика тога народносног православлa, без религиозно-верског, перхоресцирајући језгру и есенцију православлa, напуштајући његове божанске основе и сузбијајући нашој цркви њезин божански и верски карактер и цел искључиво народним карактером наше цркве и

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

политичким тежњама народним, — та политика је сто узрок, „што ми нашу народно-црквену аутономију за 25 година саградити нисмо могли.“

Та политика је узрок, што се ми и данас још не можемо споразумети, не можемо ни ради питања, као што је питање о избору пароха, у којем питању, према јасном и категоричном учењу православне цркве, не би иначе могло бити ни сумње ни спора.

Да, та политика, по теорији које: суверенитет народа одлучује и у цркви, као највиши авторитет, та је узрок, да је и питање избора пароха могло постати тако спорно и акутно питање у сређивању наших народно-црквених аутономних одношаја.

Према авторитету епископа истиче се у цркви авторитет народа! Истиче данас већ, кад смо и кад хоћемо још да смо у оној „великој заједници православне источне цркве“, коју, и по речима дра Полита, „као светињу респектовати морамо, јер је заиста светиња“.

Авторитетом воље народа, која се изјављује у црквено-општинској скупштини, као једном органу црквене управе, хоће опозиција да суспендује власт епископа, да анулира право његово у цркви, које је установио сам Христос, које траје 19 векова и које мора трајати док год је Христове православне цркве.

Је ли то респектовање велике заједнице православне источне цркве? Је ли респектовање светиње њезине?!

И ми признајемо суверенство народа и авторитет воље народне, али само онде, где тај суверенитет има свог разлога и оправдања, народна воља своје право.

У цркви, православној Христовој, суверен је епископ, највиши авторитет: сабор епископа.

И ма како ми љубили свој народ и поштовали његова права, ма како ми били слободумци, док смо чланови те цркве, ми те суверене у цркви морамо признавати, њихов авторитет морамо респектовати.

То признавање и респектовање мора бити перманентно, непроменљиво, као што је и учење

о власти и правима епископа у цркви. Оно се не може, као што би то др. Полит и сва опозиција хтела, мењати по „околностима“ са особама и према њима.

Дешавало се и дешаваће се, да и епископи као људи учине нешто, што би требало учинити друкчије или боље. Али доктрине нема још, по којој би се, ради таквих изузетака могло и требало мењати устројство цркве. А најмање, да би то устројство могао мењати наш сабор!

Наш сабор може установљавати плату свештенству, у споразуму са св. синодом арондирати парохије и протопресвитерате, регулисати право учешћа народа у избору свештеника. А потпуно слободан избор пароха установљавати, перхоресцирајући њиме епископа, тога права, те компетенције нити је имао, нити може имати наш сабор.

То је начело питања о избору пароха. Према томе начелу може се оно једино и решавати.

То је начело изражено и признато у рескрипту од 1868. г.

У § 1. IV. А. установљава се:

„Епископ управља епархијом по канонима црквеним, у чему га конзисторија делом и саветом припомаже“.

§ 57. II. Г. установљава:

„Епархијска конзисторија молбенице конкурната испитује, и оне, који прописана својства немају, одбацује, остале пак управља на општину поради избора односно кандидирања.“

А § 58. ово:

„Општина, односно местна цркв. скупштина предузима избор, односно кандидацију“.

„У случају, да један (од предложених) добије $\frac{2}{3}$ гласова, то се онда тај поднаша епарх. конзисторији на потврђење, иначе се она двојица или тројица, који највише гласова добили буду, подносе епарх. конзисторији, да једног од њих именује“.

Много пише у тим речима, а све што год је исписано, канонички је основано, и потврђује правилност, каноничност и искључивост начела, које мало час истакосмо у питању избора пароха.

(Наставиће се.)



Г О В О Р

ПОСЛАНИКА

ПРОТЕ МАНОЈЛА ГРБИЋА,

држан у сједници српског православ. народ. црквеног сабора 11. новембра 1892.

(ПО СТЕНОГРАФСКИМ БИЉЕШКАМА.)

*Ваша Светости! Високопреосвештена господе епископи!**Високославни саборе!*

Високопоштовани мој предговорник у јучерашњој сједници, пресвијетли господин барон Живковић, благоизволио је у своме говору више пута позвати се на моју маленкост и на моју скромну књижевну радњу, у којој сам покушао, да историјски проучим и опишем црквено-политички живот нашега народа за прошлијех двјеста година а у земљама угарске круне. Ја сам му за то врло благодаран и тијем управ својим апострофирањем моје маленкости, пресвијетли господин барон, управ ме је изазвао, да и ја морам, хтио не хтио, рећи своју ријеч о овијем пословима, о којима ево вијећамо и расправљамо у овој нашој високој кући. Не ласкам себи, да ће моје ријечи кога увјерити о нечем другом, него што он мисли и суди, него ћу само да речем како ја мислим.

Али одмах морам изјавити, да ми је врло мучно овдје проговорити као српском свештенику, јер ми слика данашњег нашега сабора долази пред очи као она слика, што но је описује српска пјесма послје смрти српског цара, Душана Силнога, кад но су се српска господа отимала о царство и гдје но се вели:

- „Састала се четири табора,
- „На убаву, на пољу Косову:
- „Једно табор краља Вукашина,
- „Друго табор деспота Угљеше,
- „Треће табор војводе Гојка;
- „А четврто царевих Уроша.

И исто тако могао бих ја и овај наш сабор подијелити на четири табора, те према предлагачима рећи, да је и овдје: једно табор Вучетић Илије, други табор Јовића Стевана, трећи табор саборског одбора или Јосифа Јагића, као његова извјестиоца; а четврти Ђурковића Ђорђа, као табор војводе без војске.

И с тога велим, да ми је тешко говорити, јер српски свештеник не смије имати табора, него интерес своје цркве и народа пред очима. Па напријед знајући, да не могу у сва четири табора бити, с тога ми је мучно и премучно да-

нас говорити, јер сви смо Србљи и ја сам српски свештеник — али сви не можемо имати право. Али као што је оно мајка Краљевића Марка, у истој пјесми сјетовала сина, кад је пошао да каже, на коме је царство — рекла:

„Немој, сине, говорити криво,
Ни по бабу ни по стричевима,
Већ по правди Бога истинога!“ —

и ја ћу се овдје само тога држати, и ја ћу говорити само по правди Бога истинога онако и онолико, колико сам био кадар истину изнаћи. —

Преврћући старе књиге и старе листине, да проучим и да опишем, бар један само дијелак нашега народа, за прошлијех двјеста година, морам рећи по истини: е су наши стари ђедови и праоци били друкчији него ми данас. Нашао сам, да ми, њихови потомци, љуто гријешимо против своје цркве, против своје свете и њезне мајке. Нашао сам, да ми, њихови потомци, љуто гријешимо, осуђујући старе наше духовне старјешине и учитеље и подмећући им такове чине, каквих нигда учинили нијесу. Нашао сам, да забрављамо или управ не ћемо да знамо за оно апостолско слово: „*Браћије! блудите се, да никтоже будеш вас прелешчаја философијеју и тичетноју лештију, по преданију челољеческому, по стициам мира а не по Христје*“ (Кол. 2. 8.) „*Браћо! чувајте се, да вас ко не зароби философијом и празном пријеваром, по казивању човјечијем, по науци свијета а не по Христу.*“ Нека ми се не замјери и нека не буде ником зазорно, што ја као свештеник цитирам Свето Писмо, што је

* Овај говор доносимо тек данас, на 20. године дана касније него што је изговорен, стога, што нам многи свештеници и родољуби народни пребациваху, што не донесосмо у овом листу међу осталима и овај говор, који је био, без сумње, један од најлепших и најзначајнијих на сабору нашем. Што ми овај говор раније не донесосмо, томе су разни узроци, које овде не можемо опиширије износити. Међу тим овај говор преч. г. Манојла Грбића, и по своме историјско-књижевном, и по црквено-народном значају тако је важан, да није никад доцкан, да га у овом црквено-свештеничком листу саопштамо и овековечимо.

темељ наше хришћанске науке. Можда је коме чудно ово, али не умијем ни талијански ни француски, него се држим Св. Јеванђеља, јер оно нам мора бити путевођа у овијем нашијем пословима.

Нашао сам, да смо се отели и ономе апостолскоме савјету: *„Не високаја мудрствуйте, но смиренними ведущесја, не бивајте мудри о себје.“* (Рим. XII. 16.) *„Не мислите о високијема стварима, него се држите ниских. Не мислите за себе, да сте мудри.“*

Па и ми свештеници, који смо добили од Господа ону заповијед: *„Шедше научите крестјашче и учашче их бљуети всја јелика заповједах вам“* — не вршимо ове заповиједи, јер смо само извршили њен први дио, то јест крестили смо; али онај други дио не вршимо, јер не учимо доста, да ваља и све оно држати, што нам је Господ заповједио. И ми свештеници, не видимо, како нам света наша Црква е дана на дан све то већма престаје по Спаситељевој заповиједи искати прије свега божјега царства и његове вјечне правде; како нам наша Црква све то већма пада у вериге овога нашега превртљивога царства и вијека, а то све највише са наше рођене кривице.

Па можемо ли се онда чудити, а ко обијесни дух овога вијека и овога времена — ако дух себичности онијех, који владају њиме — све боље и боље прибира своју снагу, да нам пролоче и обори духовне бедеме наше Цркве и наше слободе у њој, назидане и утврђене уставима и уредбама божанственога њезиног основатеља и његовијех ученика и светијех отаца — тијех божјих угодника, и све ради нашег душевног спасења.

Пуно је ту увјета у тијем црквенијем уставима и уредбама, које свето поштују сви народи православнога истока, и у једнаком поштовању *„шијех свију увјета од стране свију вијернијех лежи јединство свете наше Православне Цркве, лежи и њена снага у томе јединству. И ми бисмо од тога јединства отпали, кад бисмо се изневјерили тијем увјетима за вољу данашњем духу времена, коме углед, јединство и снага те Цркве — није баш прирасла за срце; или кад бисмо се изневјерили за вољу нашијем таштијем тежњама, које нас, чини ми се, управ и наводе да гријешимо против своје Цркве.“*

Али, ја не ћу данас говорити о свијем тијем увјетима редом, већ о једном само, јер ми се томе силом намеће повод и изнутра и извана.

А то је јединство свију нас у држању и у поштовању онијех црквенијех установа, које на темељу божјијега устава уређују саму црквену управу и које уређују наше одношаје према тој управи у Цркви. Те установе држе се кроз толике стотине година у *„канонима“* наше Православне Цркве, и једни од тијех канона уређују догмате вјере, а други црквену дисциплину, јер Црква је *„Завод“*; али она је уједно и *„Друштво“*.

Према држави, као органу човјечанског разума за времено царство историје и за све оно, што се постизава у историји наравнијем развојем и напретком човјечанскога рода: *Црква је орган божјег откривења за вјечно царство и за све оно, што се божјијом благодати постизава за онај свијет, онога вјечнога царства.*

И баш код ове тачке гријешили су и гријеше непрестано многа и многа наша ученија браћа, и то не само овјетовњаци него и свештеници. Ово се расправља често и по политичнијем новинама и часописима, који на то никако позвани нијесу; и рјенава се онако кратко преко кољена; јер се просто и тврди и пише: да нам је наша Црква само још у толико нужна, у колико она помаже, да се одржи *„српска индивидуалност“*, то јест, да се ми као Срби одржимо у својој српској народности и свијести; а она виша, она главна задаћа или цијел наше Цркве — та се више и не спомиње; — није више повољна данашњем, тобоже, просвијећеном духу времена.

Али сви ти, који тако тврде и пишу, и творе и зборе, љуто гријеше против своје Цркве: и као Хришћани и као Србљи. Ти навалице бјеже од Спаситељеве науке, који нам рече: *„Каја бо полза человеку, аще преобръаишчеш мир вес и отщетиши душу своју. Или что даст человек измјену на души своеј.“* „Каква је корист човјеку ако добије сав свијет, а огријеси своју душу? Или чиме ће замијенити своју душу?“ И по овој науци, нама као Хришћанима — душа наша и њезино спасење, мора бити прече од свега на овоме свијету; прече од оца и мајке, од сестрице и љубовце — прече и од самога Српства!

А ти исти гријеше љуто и као Србљи, јер се противе духу и тежњама самога народа. Није ли оно мајка Краљевића Марка, кад је пошао у оне несрећне таборе, учећи га како сам већ рекао, да само истину говори; није ли ве-

WWW.UNILIB.RS
УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

дим, догласила му и ову јеванђелску науку: „*Боље ти је изгубити главу, него своју огријешити душу?*“ Не слаже ли се ово најпотпуније са горњом Спаситељевом науком?

Па није ли и српски великомученик, славни кнез Лазар на оно питање Свете Богородице: „*Ко ме ћеш се привољети царству*“ — одговорио, да воли царству небескоме,

„А него ли царству земаљскоме,
Земаљско је за мало царство,
А небеско у вијек и до вијека!“

Па толики наши добротвори, од Немање до нашијех дана, с чега се уписао у вјечну књигу, у вјечну читуљу, него због оне узвишене и најсветије жеље:

„Да се њима поје литурђија,
„И овога и онога свијета“ — ?

А која је то школа, што је учила стару Левросиму, да онако свога сина учи? Који је то завод, гдје је кнез Лазар научио, да је небеско царство у вијек и до вијека? Који је то завод, што је учио и што учи и данас, да је све труло и нестално, а само је душа вјечна и бесмртна? Тај завод, та школа, коју мора једнако учити: цар и убог, учен и неучен — та је школа: *Христова и наша Црква*. А то је права и главна задаћа тога завода; а по што тај завод уз ту задаћу: *негује, кријени, подржава и штити и нашу српску народност, наше српско име и језик*: онда морамо тај завод и двоструко већма љубити и поштовати!

С тога и рекох мало час, да је држава орган човјечанског разума за времено, за земаљско царство; а Црква је орган божје воље за вјечно царство.

Као такав орган Црква је „завод“ који је уређен божјим словом и онима црквенијем канонима, што су на томе слову основани, и који се односе на „*догмаше вјере*.“

Али је Црква и „друштво“ заједно, као „*собраније вјерних*“ т. ј. као збор свију: *у једном имену Христовом, у једној његовој вјери, у једној љубави и у једној нади на вјечни живот здруженијех људи*. А то „*друштво*“ и оно је уређено опет словом божјим и оним црквенијем канонима, што су на томе божјем слову основани, а који се односе на црквену дисциплину.

И као што је Христова и наша Православна Црква једна и иста, и као што је та Црква једне и исте мете или цијели: и „завод“ и „друштво“: тако су и ови канони и једне и друге врсте, и они што се односе на догмате вјере и они што се односе на црквену дисциплину, врло на тијесно скопчани једни с другима, да им је врло тешко наћи међу, а још теже обиљежити на тој међи таки случај: у колико би се огријешило о канон црквене дисциплине, а да се уједно неби огријешило и о канон православне вјере; или да би могао неко згријешити „заводу“ а да заједно не згријешити и „друштву.“

Слободан живот у томе друштву по тијем канонима, — слободан, независан и сигуран живот и од друштва, ма кога имена фактора у држави са другијем свијетом наше грађанске заједнице; слободан живот и од сваких права и изреда индивидуалне т. ј. личне слободе појединијех чланова у томе друштву: то је црквена аутономија или аутономија у Цркви.

Али аутономија може имати више смисала. Она је код демократског принципа протестаната другог смисла, а другог је смисла она аутономија у нашој Православној Цркви, која има свој посебни, од самога Бога, положени устав, од кога она одштуити не смије.

(Наставиће се)

КЊИЖЕВНЕ ОЦЕНЕ И ПРИКАЗИ.

Шематизам православне српске епархије горњо-карловачке концем године 1892. У Карловцу. Штампарија Карла Хауптфелда.

Ево нам и опет новог шематизма — и то шематизма наше највеће и најмногбројније епархије горњо-карловачке, у којој има нашег срп. прав. народа свега: 311.904 душа. Сваки нови шематизам нама је мио гост, јер сваки нам

износи слику дотичне епархије, те нам служи за једино и најбоље средство, да своју цркву и народ свој у целини и деловима што боље упознамо. — Као што је познато предпротисле године изашао је шематизам пакрачке епархије, прошле године појавио се и шематизам архијереје сремско-карловачке. Сада ево имамо и шематизам горњо-карловачке епархије. Шема-

тизам бачке епархије већ се у велико штампа — па ће скоро и готов бити. Дична старина и велики родољуб српски *Максим Лудајић* у Срп. Ковину спрема грађу и пише шематизам будимске епархије — а ваљда ће издати шематизме и темишварска и вршачка епархија, те бисмо тако у скоро дошли до тога, да имамо шематизме свих наших епархија — па би нам тада сијнуло пред очима до сада слабо познато и у таму завијено целокупно стање и положај цркве, школе и народа нашег у митрополији карловачкој.

Шематизам горњо-карловачке епархије, који нам је данас у руке дошао — и ако је удешен по досадашњем доста непрактичном начину — ипак је zgodан и подесан, да из њега можемо дознати у главном све што је важније о животу и стању наше цркве и народа у горњо-карловачкој епархији.

После уводнога дела, у коме се налази врло интересни и поучни чланак: „Манастир Комоговина“, одломак из треће књиге „Карловачког Владичанства“ ученога прот. г. Манојла Грбића — и после регистра срп. прав. епископа у горњо-карловачкој и костајничко-северинској епархији, долази на ред састав и именик епарх. управе горњо-карловачке, а после тога специјални исказ парохија и парохијског свештенства горњо-карловачке епархије, по протопресвитератима и парохијама, где је наведено пре свега име дотичне парохије, са означањем, којег је разреда, која села припадају парохији, где је, и коме или чему је посвећена парохијална црква, кад је саграђена,

каква и колико је школа у парохији и са колико ученика. За тим се наводи, ко је парох или свештеник у опште, кад је рођен и кад рукоположен — а цео исказ о једној парохији завршује се са изложењем: којему котару припада дотична парохија и где јој је последња пошта. Још доноси овај шематизам именик свештенства изван парохијске службе, именик комисије за стечајни испит, именик умрлих свештеника од 1883. год. (када је штампан последњи шематизам горњо-карловачке епархије) до 1892. год., именик рукоположених за ђаконе и пресвитере од 1883—1892. и именик слушаца богословије у Ср. Карловцима из горњо-карловачке епархије. Најпосле долази кратак извештај о срп. прав. учитељској школи у Г. Карловцу, регистар о земаљским учевним заводима у опсегу горњо-карловачке епархије, исказ о црквено-општинским закладама и „паментар пошљедних неколико година.“ На завршетку долазе статистичне табеле и азбучни регистар свештенства.

Све је то добро и лепо удешено у овом шематизму, те ми можемо из овога шематизма добити доста јасну слику о горњо-карловачкој епархији и о тамошњим приликама, — те по томе ми смо од срца благодарни Њег. Пресвештенству г. епископу горњо-карловачком *Михајлићу*, што је одмах прве године свога службовања дао приредити овај шематизам, који нам је са свим добро дошао, да из њега упознамо нашу највећу и најмнобројнију срп. прав. епархију.

И С Т А К.

Б Е Л Е Ш К Е.

— (Калуђерски збор.) Познато је, да се настојници наших фрушкогорских манастира сваке године на дан Томине недеље (Антипасхе) скупљају у Карловцима, да врховној цркв. поглавици, Патријарху Српском, честитају свети празник Васкресења Христова и да се с њиме посаветују о потребама подручних манастира и о питањима, која се тичу самих калуђера.

Због путовања Његове Светости преузв. г. Патријарха српског Георгија у Будим-Пешту и

у Беч, ове године су манастирски настојници разрешени били од обавезног доласка у Карловце на дан Антипасхе — но пошто је баш нарочито ове године нужно и потребно да се манастирски настојници скупе и расправе многа манастирско-монашка питања — Његова Светост преузв. г. Патријарх Српски Георгије изволео је учинити расположење, да се 10. (22.) маја о. г., на појутарје св. Николе, у манастиру Гргетегу одржи калуђерски збор, на који ће бити позвани настојници не само фрушкогорских, већ и свих

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

WWW.UNILIB.BS

других наших манастира у митрополии карловачкој.

Збору ће присуствовати и председавати сама Његова Светост г. Патријарх Српски Георгије. На томе збору донеће се коначна одлука о отварању монашке школе у манастиру Опову, која ће се 1. септембра о. г. без сумње отворити. Том приликом ће се установити и то: колико ће годишње сваки манастир прилагати у готову новцу на цел издржавања монашке школе — а уједно ће се са тога збора управити представка св. Архијерејском Синоду ради одобрења уредбе и наставног плана исте школе, као и ради именовања управитеља и наставника за исту школу.

Осим питања о монашкој школи, расправљаће се на истоме збору — као што дознајемо — још и питање: о монашким правилима, која би имао скоро св. Архијерејски Синод за наше монахе и манастире прописати — и којим би се правилима живот, положај и цел нашега калуђерства и опстанак наших манастира на бољи, здравији и удеснији темељ положио.

Толико предходно о томе значајноме збору а у своје време донећемо о њему у овоме листу опширнији извештај.

ПОРУКА АДМИНИСТРАЦИЈЕ „СРПСКОГ СИОНА“.

Како је прва годишња четврт већ исте-кла, а многи пошт. читаоци овога листа, не послаше претплате све до данашњега дана, — то овим озбиљно позивамо свакога, ко овај лист држи, а претплате још није послао, да нам претплатну цену листа што скорије пошље, јер онима, који до сада нису ништа платили, а не плате ни за будућих 14 дана, ми ћемо даље шиљање листа безусловно обуставити.

Администрација „Српског Сиона“.

О Г Л А С И.

Бр. Е. 69.
К. 101. ех 1893.

СТЕЧАЈ.

41 1—3

Расписује се стечај на упражњену парохију VI. класе у Шандору.

Компетенти имају своје биљеговане и инструиране молбенице путем својих претпостављених власти до 9. (21.) маја 1893. управи овој поднети.

Из консист. седнице епархије бачке, држане у Новом Саду 17. (29.) марта 1893. год.

Консисторија епархије бачке.

СО. 2314 ех 1892.

28.

И з р о к.

42. 1—1

Од стране српског православног народно-црквеног саборског одбора у Карловцима, даје се на знање свима, којих сетиче, следеће:

Пок. *Михајло Пајић* грађанин и трговац негда *горњо-карловачки*, основао је опоруком својом од 26 августа 1844. стипендијску закладу, у којој опорукци је одредио, да младићи, који воде своје порекло од ниже означених сродника основатељских, ако његово породично име носе и јесу следбеници православне вероисповести, те живу у аустро-угарској монархији, имају *првенство, или предност* у уживању стипендија из његове закладе. Ту породицу своју, за коју вели, да се у *„другој ц. и кр. банској граничарској регименти, сада у селу Растовци налази“*, и за коју је у првом реду стипендијску закладу основао, обележио је пок. основатељ овако: *„од мојих штрицева синовци, какоти Михајла Пајића, његовога Павла брата, за децу њихову сада у живљењу, Јову, Луку, Васу, Буру, Габријела и Андраша Пајића, Габријела разумева се учитеља немачких школа, на њихову децу мушкога пола и на њихове деце одевке“*

Пошто саборски одбор има да сачини и на више одобрење поднесе основно писмо (закладницу) за стипендијску закладу пок. Мих. Пајића, а у то писмо има се по наредби преузвишенога кр. уг. министра-председника од 13. децембра 1885. бр. 3853. увретити родословна таблица породице Михајла Пајића, основатеља закладе, како би се по томе право првенства односних по-

родичних грана установити могло, то је потписани саборски одбор прибавио од срп. прав. парохијског звања у Петрињи породичну извјестницу и родословље породице пок. Михајла Пајића, станујуће у Цепелишу (пол. општина Храстовица) кући бр. 6.

Породична извјестница и родословље следећу ниже и односно обзнањују се с позивом, да сродници покојног завештача Михајла Пајића на исте исправе своје евентуалне примедбе, најдаље до конца августа 1893. године по нов. кал. подписаном саборском одбору тим пре саопште, што ће се по измаку тога рока родословље као исправно сматрати и у основно писмо (закладницу) стипендијске закладе пок. Михајла Пајића увретити, те ће услед тога само они младићи, који воде своје порекло од оних сродника основатељевих, који су у родословљу именовани, у колико и остала горе означена својства имају, сматрати за повлаштене у погледу уживања стипендије из закладе пок. Михајла Пајића.

ЈУРИСДИКЦИЈА. — УПРАВНИ КОТАР.

ПРЕПИС.

ИЗВЈЕСТНИЦА

о стању душах из матице крштених (рођених), вјенчаних и умрлих, у погледу породице Паић
Михаила, станујуће у општини Цепелиш, под куће број 6.

Презиме и кртно или друго име и придјевак (код дјете ваља означити и њихов пол)	Г о д и н а		Вјероизакон	Занимање, занат или друго животно звање	Година, мјесец и дан смрти	Опazка
	мјесец и дан рођења	вјенчања				
Паић Михаил	непознато	непознато	источно православно	земледјелац	непознато	—
Паво син Михаилов	непознато	непознато	»	»	1832	—
Антоније син Михаилов	непознато	непознато	»	»	1831 год. 7. септем.	—
Марко син Михаилов	1782 год. 25. априла	непознато	»	»	1838 год. 9. јануара	—
Михаил син Павлов	1794 год. 13. септем.	—	»	трговац	†	у Карловцу
Михаил син Антонијев	1807 год. 16. јунија	1824	»	земледјелац	1859 год. 11. септем.	—
Паво син Антонијев	1811 год. 25. јунија	1832	»	»	1864 год. 9. новембра	—
Гаврил син Марков	1811 год. 5. новембра	вјенчан у Глињској па- рохији	»	учитељ, после поручник	1884 год. 30. септем.	—
Георгије син Марков	1819 год. 22. априла	вјенчан у р. к цркви	»	ц к. капетан	умро у Гра- дичкој парохији	—
Васо син Павлов	1838 год. 2. новембра	1858	»	земледјелац	—	—
Милисав син Васин	1860 год. 13. августа	1880	»	»	—	—
Будимир син Милисавов	1886 год. 14. новембра	—	»	—	—	—

Састављено на темељу парохијалних матица.

Петриња, 12. октобра 1892.

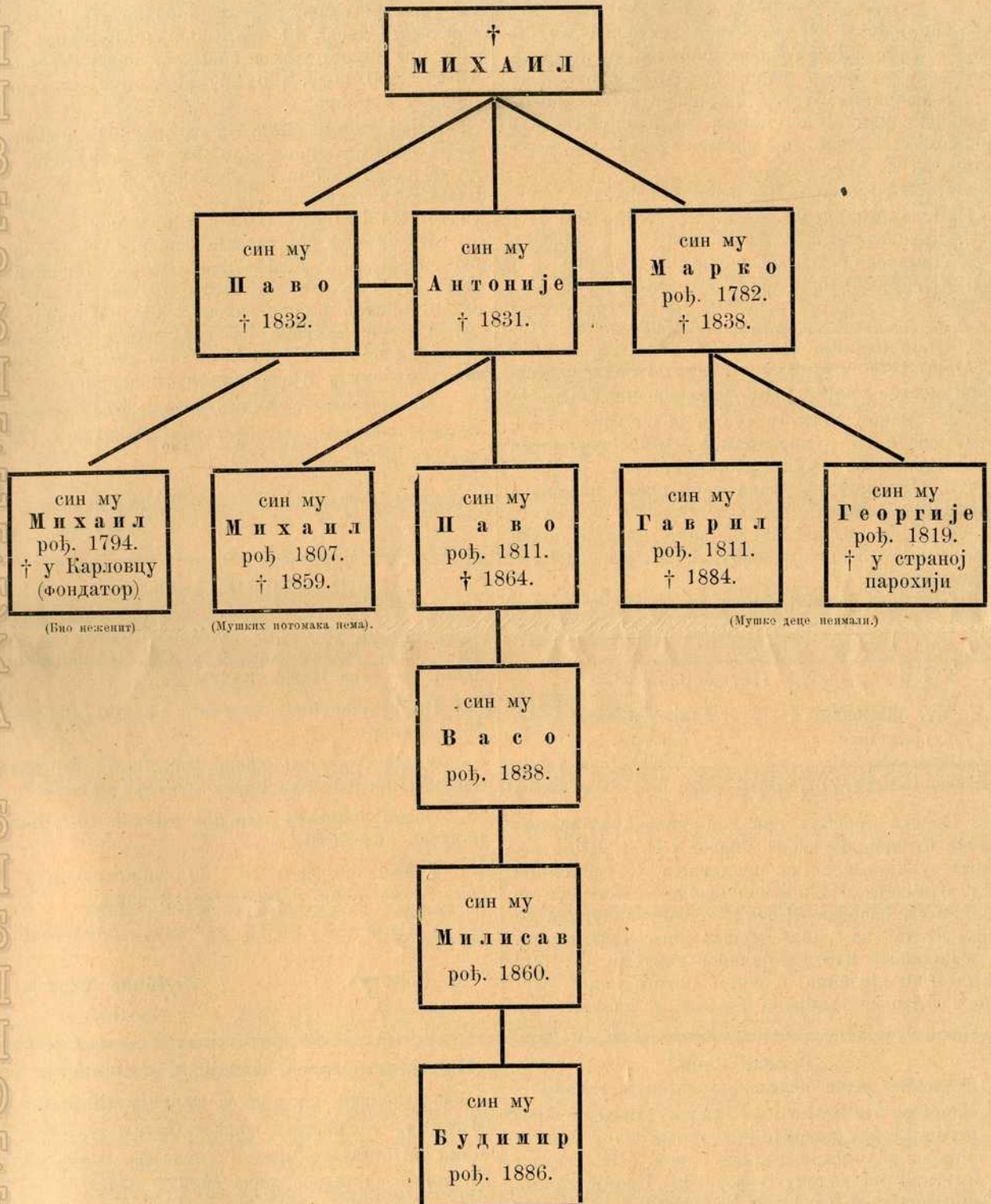
иш. православно парохијално звање:

Раф. Кукић, с. р.
протоир.

(М П.)

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

РОДОСЛОВЈЕ
породице Михаила Паић из Цепелиша д. бр 6.



Састављено на темељу парохијалних матица с додатком, да су код првих трију особа дотични случајеви неискazани остали, зато, што су се они збили јошт пре постанка матица. Петриња 12. октобра 1892.

(М. П.)

Ист. православно парохијално звање:

РАФ. КУКИЋ, с р., протопр.

У Карловцима, 10. (22.) априла 1893.

Српски правосл. народно-црквени саборски одбор.

СРПСКА ПРАВОСЛАВНА ЦРКВЕНА ОПШТИНА У КРЧЕДИНУ.

Број 4. 1893 г.

ДРАЖБЕНИ ОГЛАС. 2—3, 38.

На основу скупштинског закључка од 30. марта 1893 српске црквене општине крчединске, а услед одобрења слав. архид. адм. одбора у Ср. Карловцима од 10. (22.) августа 1892 расписау се дражба на мањак ради оправљања и покривања цркве и црквеног торња лимом марке F. F.

По зготовљеном предрачуну износи:

1. Зидареки посао 600 ф.
2. Дрводељски 960 ф.
3. Лимареки и златареки рад . . . 1307 ф.
4. Столарски, бравареки и мазалски 263 ф.

Укупно . 3130 ф.

1. Лицитација држаће се дана 25. априла (7. маја) 1893 у недељу у 3 сата по подне у дворици местне српске прав. црквене општине

2. Сваки лицитант дужан је од горе истављене своте 10% пре дражбе у име сигурности председништву у руке положити.

3. Општина задржава себи право поверења према подузимачу.

4. После 6 месеци од дана предаје цркве прима подузимач јамчевину, којом јамчи за солидну израду.

5. Ближа условија могу се од првог огласа видети код црквено-општинског председништва, као и на сам дан дражбе. —

У Крчедину 1. (13.) априла 1893.

Ст. Јанковић,
председник.Илија Радовац,
перовођа.**СТЕЧАЈ.**

40. 1—5

Српска правосл. цркв. општина Арач-врањевачка отвара две нове школе у II. и III-ој четврти, у којима ће се предавања 1. септембра т. г. отпочети. На обе ове школе — састојеће се из I. и II. разреда мешовите деце — отвара се овим стечај за „два“ мушка учитељска места.

Годишња плата појединог учитеља је: 500 фор. (1000 крунаша) а после петогодишње службе — ако се изабрани учитељ у отварању

свога звања покаже достојним повишења плате — 600 фор. (1200 крунаша) која ће као стална учитељска плата и надаље остати. Осим тога, уживаће сваки учитељ слободан стан и огрев или место овога 40 фор. (80 круна) у новцу; 25 фор. (50 круна) у име школског послужитеља и 12 фор. 50 новч. (25 круна) у име школског писаћег прибора.

Онај учитељ, који би у стању био доказати да је вичан хармонијском певању и музици, те да је кадар склопити „певачку дружину“ и с њоме на св. литургији појати, добиће у име награде за то још 100 фор. (200 круна) више.

Изабраним учитељима спадаће у дужност све школском уредбом и наредбама прописане предмете у школи предавати и у цркви појати.

Компетенти нека изволе своје молбенице са нужним документима за три месеца дана рачунајући од првог увршења овог стечаја месном школ. одбору у Арач-Врањево поднети.

Из седнице м. шк. одбора срп. правосл. цркв. школске општине, држане у Арач-Врањевоу 1. (13.) априла 1893. године.

Душан Петровић,
перовођа.Рада Главашки,
председник.**ДРАЖБЕНИ ОГЛАС.**

Овим се расписује пинпендо-дражба за зидање нове женске школе у Срп. Неузини по плану немара Павла Вихнера.

По трошковнику износиће градња 3003 фор. 16 новчића.

Услови, план и трошковник могу се сваки дан код председника цркв. општине видети.

Сваки лицитант има пре дражбе 10% пинманлука положити.

Дражба ће бити 18. (30.) априла о. г. у 3 сата после подне у школској дворани.

У Срп. Неузини, 21. марта 1893 год.

П. Коњовић,
перовођа.

37. 3—3

Љубомир Мирков,
председник.**„Српски Сион“**

излази сваке недеље на великом табаку.

Цена му је: За Аустро-Угарску, Босну и Херцеговину на годину 4 фор., на по године 2 фор., а на четврт године 1 фор. За стране земље: на годину 5 фор. Из Србије прима претплату књижара В. Валожита у Београду.

Поједини бројеви стају 10 новчића.

Претплата, огласи, стечајеви, рекламације

и сви рукописи шаљу се г. Сергију Шакрак-Нипићу, уреднику „Српског Сиона“ у Нови Сад. За огласе, објаве и стечајеве плаћа се 10 новч. од једног реда ситних слова, а за жиг сваки пут по 30 новч. — Неплаћена писма се не примају. — Рукописи се не враћају.